

վրիժուց լրժան և աստուածային ողորմութեան յողթանակին, ինչպէս մարդկային գործոց չափաւորութեան փաստերուն վրայ, կը յօտարին ըսել թէ ուր ուրեմն պիտի անցնի գծախճը, և բոլոր հոգիները պիտի հասնին երկնային երասնութեան: Սակայն այս կարծիքը կը հիմնուի չափաւոր ժեղաց անչափ պատիժներու հետ անհամեմատութեան վրայ, և շատ հիմնուող չէ, որովհետեւ անչափ Աստուծոյ դէմ գործուած չարիքը, ըստ սուրբ Բարսի, անչափ է: Իսկ եթէ կը հիմնուի աստուածային գրութեան վրայ, աւելորդ է այդ բարեպաշտական զգոցումն ալ, զոր կարելի չէ ընդդէմ հանել Քրիստոսի խօսքին որ յաւիտենական որակեց տանջանքը: Ուստի ընդունելի չէ այդ կարծիքը, թէ և հիներէն իսկ սմանք անհնար չեն համարած զայն:

267. ՄԻԱՅՆ ԵՐԿՈՒ ՕՔՈՒԱՆՆԵՐ. Միեւնոյն նկարագրութեան մէջ երկու են հոգիներու վերջնական օթեանները, այսինքն զհետեւ յաւիտենականքն և շտանջանքն յաւիտենականքն: Ու յաւիտենական տանջանքները պահուած են անոնց համար, որոնք ներգործական յանցանքներով մեղանշած են, որովհետեւ, կ'ըսէ Դատաւորը, Վրացեայ և ոչ ետեւք ինձ ուսուց (Մատթ. Ին. 42): Միւս կողմէ, Ինք՝ Քրիստոսը՝ ըստ. Վեթէ ոք ոչ ծնցի ի ջրոյ և ի հողոյ, ոչ կարէ մասնել յարգայութիւն Աստուծոյ (Յովհ. Գ. 8): Արդ, անկունք մանուկները և անոնց նմանները, անկունք մնացած աղուշները և խելայեղները, մէկ խօսքով՝ ներգոր-

ծական յանցանքի պատասխանատուութեան զերծ մնացած ամէն անձ, որ չունի ոչ մկրտութիւն՝ որ քառութեան արժանանայ, և ոչ ներգործական մեղք՝ որ գծախճի մասնուի, ինչ պիտի ըլլան: Հռովմէականները այդպիսիներուն համար կ'ենթադրեն յատուկ տեղ մը, արքայութեան և գծախճի միջև, ուր չեն գտնուիր ոչ մէկին երանութիւնները և ոչ միւսին տանջանքները, և այդպիսի զրկման բացառական վիճակի մէջ հաստատեցին անհնունք մանկանց գրութիւնը, և տեղին անունը կոչեցին Լիմբոս, լատիներէն բառէն՝ որ կը նշանակէ Սղո, թերեւ ըսել ուղեւիղ իբր գաւթ՝ գծախճին եղբայրը: Բայց այդ երբորդական տեղը արտաքին կը մնայ այն տեղերէն՝ զորս Քրիստոս իբրեւ վճռական ցոյց քուսու, և ի գէպ չէ բնաւ յայտնելու վարդապետութենէն գուրս նոր քան մը կողմէ: Կ'իսկ անհնունք մանկանց համար, որոնք չունին ներգործական ոչինչ, կան որ զանոնք բացարձակապէս կ'ենթադրեն պատապարտութեան, ուրիշներ գծախճի մէջ անոնց լոկ զրկումի գիրք մը կուտան, և ուրիշներ կը փափաքին ենթադրել թէ անոնց համար արտառովոր շնորհք մը պիտի ըլլայ երկինքը մօտ ունենալ... Բայց մենք կը բաւականանա՞նք ըսելով թէ քրիստոնէական վարդապետութիւնը անոնց համար յայտնեալ ոչինչ ունի, և անհնար է անյայտ բաներուն համար նոր յայտնութիւններ տեսնել:

ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐԲԵՊՍ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ
(Շարունակելի՝ 26)

Ն Ո Ր Ք Ա Ռ Ե Ա Կ Ն Ե Ր

Հայաստան, գուցէ այսպէս փոքրացար, Որ տեղաւորուես մեք արեւի մէջ.
Այրուած մատանի պասառիկ դարձար, Որ վրադ դողանք ծով թղթերի մէջ.

Որ պսղունց հողդ թալիսմանի պէս Մեք կրծքի վրայ կրննք երկիւղած,
Անունդ տալով մաքրուենք դարձալ Աւխարհասարած այս ստերի մէջ:

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ